

CONCEPTUL ȘI TRĂSĂTURILE SPECIFICE ALE CONTRACTELOR COMERCIALE

Alexandru CUZNEȚOV,
doctor în drept, conferențiar universitar (USM)
Olga COJOCARU,
magistru în drept

Contractele au apărut, ca necesitate, într-un anumit stadiu de dezvoltare a societății, spre a înlocui formele arhaice și greoaie de schimb dintre și din colectivitățile primitive.

Contractele, avându-și originea în condițiile producției simple de mărfuri din societățile antice și cele ale existenței banilor, rostul lor principal era de a realiza circulația mărfurilor prin intermediul banilor. Cel mai remarcabil este faptul că, cu timpul, apar contracte speciale – contractele comerciale.

Cuvinte-cheie: dreptul contractelor comerciale; contracte comerciale; conceptul contractelor comerciale; trăsăturile contractului comercial.

* * *

Contracts have emerged as a necessity in a certain stage of development of society to replace archaic and cumbersome forms and parts of primitive communities.

Contracts appeared in simple commodity production conditions of ancient societies and the existence of money, their main purpose being to achieve the movement of goods through money. Most remarkable is that time appear special contracts – commercial contracts.

Keywords: commercial contract law; commercial contracts; commercial contracts concept; features commercial contract.

Privit în ansamblu, pornind de la reglementările generale din Codul civil al Republicii Moldova, anume de la art.666, contractul reprezintă *acel acord de voință, care este realizat între două sau mai multe persoane, prin care se stabilesc, se modifică sau se sting raporturi juridice* [1].

Doctrina juridică utilizează noțiunea de „contract” în privința *acordului încheiat între două sau mai multe părți, prin care se dă naștere, se modifică sau se sting anumite drepturi și obligații, de regulă civile*.

Totodată, unii autori definesc mult mai restrictiv contractul. Astfel, autorii francezi A. Weil și Fr. Terre, definind contractul civil, stabilesc că *acesta este un acord de voință realizat între două sau mai multe persoane pentru a crea un raport juridic – dând naștere unei obligații sau constituind un drept real – a modifica sau a stinge un raport juridic preexistent* [2].

Considerăm această definiție ca fiind nu pe deplin adecvată noțiunii de contract acceptată astăzi, deoarece definirea oricărui fenomen, proces sau fapt, cu enumerarea unora din caracterele sale, chiar și cele mai principale, este supusă riscului de a crea situația când celelalte caractere s-ar exclude implicit, sau însăși definiția ar fi incompletă.

Unii autori susțin că nu toate actele juridice bilaterale sau multilaterale care dau naștere, modifică sau sting drepturi și obligații pot fi desemnate drept contracte.

Astfel, după afirmațiile doctrinarului M.Cantacuzino, *contractele sunt acele acte juridice care au ca scop de a da naștere raporturilor juridice de obligație*

între părți [3], excluzând în așa mod din categoria de contracte acele acte juridice care modifică sau sting raporturile juridice de obligații.

Evident, o asemenea viziune asupra noțiunii de contract astăzi nu este acceptată, întrucât legislatorul tinde să excludă din uzul juridic utilizarea cu înțeles semantic dublu a noțiunilor de „contract” și „convenție”.

La cele expuse *supra*, ținem totuși să relevăm un caracter definitoriu esențial al contractului, prin care se va putea face distincția dintre convenție și contract. Este vorba despre faptul că unele convenții nu se încadrează în categoria de contracte din simplul considerent că părțile la convenție își exprimă acordul de voință în diferite momente, cum ar fi, spre exemplu, în cazul testamentului. În asemenea situație, toate convențiile pe cauza de moarte nu pot forma categoria de contracte.

Prin urmare, vorbind despre contract, neapărat trebuie de specificat că acesta reprezintă una din categoriile de convenții ce se încheie doar între vii. În aceeași ordine de idei, ținem să menționăm că nu putem fi de acord cu afirmațiile unor autori, care, deși recunosc că asupra tuturor actelor civile bilaterale dintre vii se răsfrâng aceleași drepturi și obligații, totuși nu pentru toate aceste acte se poate atribui denumirea de contracte, limitându-se doar la cele care dau naștere la obligații [4].

Admitem că suntem să fim de acord întru totul cu autorii ce expun o definiție formală a noțiunii de contract și menționăm că contractul este un acord de voință, încheiat între două sau mai multe persoane pe

timpul vieții acestora, cu privire la nașterea, modificarea sau stingerea drepturilor și obligațiilor.

Totuși, având în vedere faptul că în prezent legislația face deosebire între noțiunea de „act juridic civil” și „contract”, este necesar a da o explicație referitor la acestea. Ambele noțiuni, fiind utilizate frecvent în legislația civilă, corelează ca parte din întreg (gen – specie), la care este aplicată regula conform căreia toate contractele sunt acte juridice și nu toate actele juridice sunt contracte. Astfel acte juridice unilaterale pot fi: *succesiunea, legatul* etc. și acte juridice bilaterale sau multilaterale – *contractele*.

Până nu demult, atât legislația cât și doctrina dreptului civil utilizau noțiunea de *convenție*, substituind prin aceasta noțiunea de act juridic civil. Actualmente, doctrina începe a renunța la utilizarea acestei noțiuni luând în considerație faptul că, după conținutul său semantic, noțiunea de convenție este sinonimul termenului contract.

Pornind de la cele expuse *supra*, ținem să relevăm cele mai principale trăsături caracteristice ale contractului ca act juridic, și anume – acesta este un acord de voință, realizat între două sau mai multe persoane în ființă la momentul încheierii contractului; acordul este atins prin liberă manifestare de voință; are drept scop nașterea, modificarea, stingerea raporturilor juridice și presupune considerarea ordinii publice și bunelor moravuri.

În special, desfășurarea unei activități comerciale constă în producerea și circulația mărfurilor, executarea de lucrări și prestarea de servicii implică încheierea unor acte juridice și săvârșirea de fapte juridice și operațiuni economice.

Considerăm că, în temeiul acesteia, contractele privind realizarea activității comerciale trebuie calificate drept contracte comerciale.

Codul civil al RM a stabilit o unicitate a raporturilor juridice obligaționale, făcând să dispară distincția clasică dintre obligațiile civile și obligațiile comerciale, distincție ce a apărut odată cu trecerea Republicii Moldova la economia de piață.

De asemenea, în opera legiuitorului nu se regăsește noțiunea de contract comercial. În acest sens, avem rezerve față de această *tăcere legală*, ce a eliminat din uzul legal sintagma *contracte comerciale*. Această concepție, a legiuitorului, nu este justificată nici sub aspect teoretic și nici sub aspect practic.

Cu toate acestea, la începutul anilor '90 sec.XX, prelungind logic liberalizarea economiei, Parlamentul a adoptat la 3 ianuarie 1992 Legea nr.845 *cu privire la antreprenariat și întreprinderi*, prin care a legalizat

activitatea de întreprinzător și a permis constituirea de persoane juridice de drept privat cu scop lucrativ.

Noua reglementare legală nu exclude existența activității comerciale pe care o realizează acea categorie de profesioniști precum sunt comercianții (antreprenorii). Această activitate având un caracter specific, Codul civil reglementează anumite dispoziții derogatorii aplicabile contractelor aferente acestor activități.

În opinia noastră, în condițiile noului Cod civil, actele juridice aferente exploatării unei întreprinderi economice (comerciale) au un anumit specific care le diferențiază de actele juridice încheiate de simpli particulari, motiv pentru care ele pot fi calificate ca acte juridice comerciale.

Recunoscându-se existența unor particularități ale contractelor încheiate de profesioniști, aceste contracte au fost denumite de unii doctrinari *contracte profesionale* [5] sau *contracte comerciale*.

În acest context, definim **contractul comercial ca fiind acel acord de voință, care este realizat între două sau mai multe persoane, prin care se stabilesc, se modifică sau se sting raporturi juridice, încheiate de antreprenori în procesul activității de întreprinzător, având ca obiect producerea și circulația mărfurilor, executarea de lucrări și prestarea de servicii, în scopul obținerii profitului.**

Din definiție rezultă și caracteristicile contractului comercial:

- a) contractele sunt încheiate în procesul activității de întreprinzător;
- b) contractele sunt încheiate de profesioniști – antreprenori;
- c) contractele au ca obiect producerea și circulația mărfurilor, executarea de lucrări și prestarea de servicii;
- d) contractele se încheie pentru obținerea unui profit.

Referințe:

1. Codul civil al Republicii Moldova, nr. 1107-XV din 06.06.2002. În: *Monitorul Oficial al RM*, nr. 82-86/661 din 22.06.2002.
2. Weil A. *Terre Fr. Droit civil. Leş obligations*. Paris: Dallos, 1975, p.1, după: Pop L. *Drept civil. Teoria generală a obligațiilor*. Iași, 1994, p. 29.
3. Cantacuzino M.B. *Elementele dreptului civil*. București, 1999, p. 393.
4. *Ibidem*, p.301.
5. Piperea Gh. *Introducere în dreptul contractelor profesionale*. București: All Beck, 1997, p. 49.